

POVEST O DVEH DATUMIH

N Najbolj krvava zgodba zgodovine je pravzaprav zgodovina sama. In tokrat, dragi pilovci, pišemo o dveh datumih, torej o dveh dogodkih, in njuna zgodba je tako strašna, da ju odkrito in z malo tveganja, da njuna primerjava vsem zgodovinarjem ne bo všeč, lahko imenujemo najbolj negativna datuma v svetovni zgodovini.

IGRA ŠTEVILK

Dobro si oglejte naša datuma. **20. 1. 1942** in **12. 10. 1492**. Ste opazili, da se pri obeh pojavljajo iste številke? Zanimivo vprašanje je, ali je njihova podobnost res popolno naključje? Ali sta datuma, ki pomenita simbol smrti milijonov ljudi, lahko tako podobna zgolj slučajno? Verjamete v usodo? V neko silo, ki morda nekako usmerja naša življenja? Kaj bi na to rekli preroki, numerologi, vedeževalci, napovedovalci prihodnosti, jasnovidci? Njihove odgovore verjetno poznamo – toda ves čas se mi nekje v podzavesti ponavlja vprašanje, kako je mogoče, da obstajajo tako popolna naključja.

20. 1. 1942

Tega dne so se v dvorcu Wannsee blizu Berlina zbrali najbližji Hitlerjevi sodelavci. Konferenca je odločila o enem najbolj grozljivih sklepov v zgodovini človeštva. Imenoval se je »dokončna rešitev« judovskega vprašanja v Evropi. Veliko simbolike je v kraju sestanka. Wannsee je bil дворец,

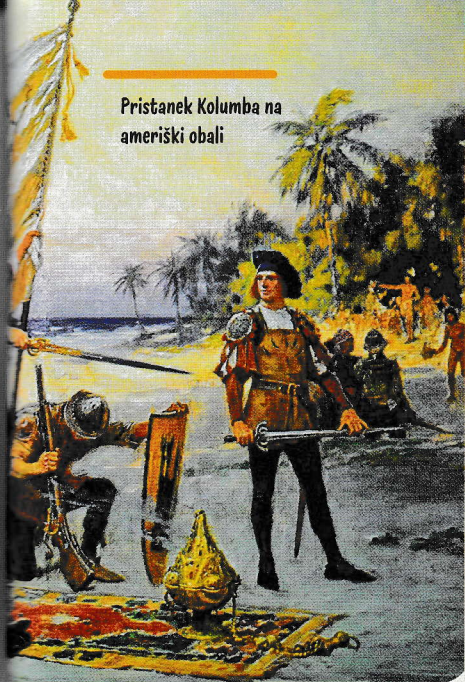
ki so ga zasegli Judom, njegovo ime pa izvira iz nemške besede Wahnsinn – norost ali blaznost. In res je bila blaznost, toda dobro premišljena blaznost s ciljem uničiti približno enajst (11!) milijonov Judov v Evropi. Samo slabi dve uri sta bili potrebni, da so se vodilni nacisti dogovorili o tehnični izvedbi odločitve, ki so jo že prej sprejeli Hitler, vodja organizacije SS Himmler in načelnik varnosti Nemčije Reinhard Heydrich. Trije najmočnejši ljudje v nacistični Nemčiji. Heydrich je vodil sestanek v Wannseeju. Leta 2001 je režiser Frank Pierson posnel film z naslovom Zarota, ki je predstavil ležerno in prijazno vzdušje, polno črnega humora in mnogih duhovitih dovtipov med udeleženci na konferenci. Kot bi šlo za srečanje starih prijateljev, ki kramljajo ob izbrani hrani in pijači in mimogrede sprejmejo zločinsko odločitev. Edino pripombo je postavil pravnik Stuckart, ki ga je motila opredelitev Judov kot »manjvredne rase«. Menil je, da so Judje zelo inteligentni

Besedilo: Aleš Nosan

Prizor iz filma Zarota, ki prikazuje nemški nacistični vrh na sestanku za uničenje židov.

Pristanek Kolumba na ameriški obali

in da je podcenjevanje ali morebitna prizanesljivost do njih za Nemčijo smrtno nevarna. Na konferenci v Wannseeju je bil prisoten tudi človek, ki je vodil izvedbo »končne rešitve« – zloglasni brezčutni uradnik Adolf Eichmann. Oba vodilna člana konference in glavna izpolnjevalca »velike naloge« je roka pravice dosegla na različna načina. Heydricha so češki atentatorji ubili v Pragi, Eichmann pa je po vojni uspešno pobegnil v Argentino. Tam so ga izsledili izraelski agentje, ga ugrabili in po sojenju v Jeruzalemu usmrtili. Nikoli ni priznal krivde.

12. 10. 1492

Na ta dan je Kolumbova admiralna ladja Santa Maria pristala na otoku Guanahani, ki se danes imenuje San Salvador na Bahamskem otočju. Odkrita je bila Amerika – novi svet. Ta datum Američani praznujejo kot Kolumbov dan. Ameriški filmski igralec Matt Damon je v petem razredu osnovne šole učitelju pogumno povedal, da tega dne ne bi smeli obravnavati kot praznik. In prav je imel. Poglejmo zakaj. Na omenjenem otoku je živel ljudstvo Aravaki, eno od plemen, ki jih je Kolumb narobe in krivično poimenoval Indijanci. V poldrugem stoletju po prihodu Špancev je število Aravakov s približne številke 250.000 padlo na nič (0!). Prav ste prebrali, nihče ni preživel. Pokončal jih je genocid – iztrebljanje, povsem primerljivo s »končno rešitvijo«, opisano v prejšnjem poglavju. Po ameriški revoluciji in nastanku ZDA je »demokratska« država nadaljevala špansko politiko. Osvajanje Divjega zahoda je potekalo približno takole: kraja zemlje, ropanje zlata, pobijanje bizonov, ki so prvotnim prebivalcem (Native Americans oz. prvotni Američani je pravilno ime in ne Indijanci!) pomenili preživetje, navajanje na alkohol,

pobijanje. Belci so prinesli številne bolezni, spodbujali spore in spopade med plemeni in na koncu poražence strpali v rezervate, kjer še danes životarijo kot tretjerazredni prebivalci. Mimogrede – eden največjih herojev Amerike je Buffalo Bill – svetovni rekorder v številu pobitih bizonov in Indijancev. In pregovor »samo mrtev Indijanec je dober Indijanec« ni nikoli povsem potonil v pozabo.

Številni klasični vesterni, filmi, ki so jih Američani snemali v 20. stoletju, vsi po vrsti prikazujejo belce kot pozitivne junake in Indijance kot krvoločne negativce, ki napadajo miroljubne naseljence. Običajen prizor iz teh filmov kaže karavano voz, ki najde idilično dolino in se naseli na tem prostoru. Potem pa se pojavijo divji »rdečkožci« in na vse mogoče krute načine pobijejo vse. Potem pa se je v začetku sedemdesetih let 20. stoletja vendarle zgodil premik. Posamezni pogumni ljudje so začeli opozarjati na resnico. Slavni protivestern Plavi vojak je pokazal skrajno nasilen in brutalen napad ameriške konjenice na indijansko vas. Veliki filmski igralec Marlon Brando je zavrnil oskarja – najvišje filmsko priznanje – iz protesta proti nerešenemu indijanskemu vprašanju. Na podelitev je poslal Indijanko, ki je

prebrala njegovo protestno pismo. Kevin Costner je posnel film Pleše z volkovi, ki je z resnico osupnil Ameriko. In ne pozabimo, že mnogo prej je nemški pisatelj Karl May v znameniti trilogiji Vinetou prvotne prebivalce Amerike pošteno prikazal kot ljudi, ki so samo branili, kar jim je pomenilo največ – svoj način življenja in svojo zemljo.

Kevin Costner v filmu Pleše z volkovi

Fotografije: Wikipedia, Shutterstock